

มหากาพย์“เบริกซิท”: แล้วเรื่องทั้งหมดจะจบอย่างไร?

นายสุพริศร์ สุวรรณิก
ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ประเด็นร้อนแรงบนหน้าหนังสือพิมพ์ต่างประเทศในขณะนี้คงหนีไม่พ้น “เบริกซิท (Brexit)” ซึ่งเป็นคำสนธิระหว่าง “Britain” และ “Exit” สำหรับเรียก “การออกจากสหภาพยุโรป (EU) ของสหราชอาณาจักร (UK)” โดยอีกไม่กี่เดือนข้างหน้าคือ วันที่ 29 มี.ค. 62 นี้ จะเป็นวันครบกำหนดที่ UK จะต้องออกจากการเป็นสมาชิกของ EU อย่างเป็นทางการ (Brexit date) หลังจากที่ UK ออกเป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 29 มี.ค. 60 ซึ่งเป็นวันเริ่มต้นที่จะต่อรองกับ EU ให้ได้ “ข้อตกลงการแยกตัว” ภายในระยะเวลา 2 ปี คอลัมน์ “บางขุนพรหมชวนคิด” วันนี้จะชวนท่านผู้อ่านย้อนรอยประวัติศาสตร์เบริกซิทตั้งแต่เริ่ม วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน และทำนายอนาคตว่าจะลงเอยอย่างไร

ที่มาของเบริกซิท

เมื่อวันที่ 23 มิ.ย. 59 ประชาชนชาว UK ประมาณ 15.6 ล้านคน (จากผู้ลงคะแนนทั้งหมด 30 ล้านคน) ลงมติให้ UK แยกตัวออกจาก EU แต่เป็นการชนะอย่างฉิวเฉียดคิดเป็นร้อยละ 51.9 ต่อ 48.1 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายพื้นที่พบว่า เสียงส่วนใหญ่ที่ลงคะแนนให้แยกตัวคือ อังกฤษและเวลส์ ขณะที่สกอตแลนด์และไอร์แลนด์เหนือต้องการให้ UK ยังคงอยู่ใน EU

ทั้งนี้ นักวิเคราะห์ส่วนใหญ่คาดว่าชาว UK โดยเฉพาะคนรุ่นเก่า ไม่ต้องการเห็นการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรีและไม่เห็นด้วยกับนโยบายการรับผู้อพยพของ EU เพราะทำให้เกิดภาวะต่อ UK จากชาวต่างชาติจำนวนมากที่เข้ามาอยู่อาศัยและแย่งงานชาว UK รวมทั้งทำให้เกิดอัตราการเกิดอาชญากรรมสูงขึ้น ขณะที่กลุ่มคนที่อยากให้ UK ยังเป็นสมาชิก EU โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ เห็นประโยชน์จากการไม่มีกำแพงภาษีการค้าระหว่างกันและการที่ UK เป็นศูนย์กลางทางการเงินของ EU

แยกตัวแบบง่าย แยกตัวแบบยาก แยกตัวแบบไหน?

UK สามารถแยกตัวออกจาก EU ได้โดยมี 2 ทางเลือก ได้แก่ 1) แยกตัวแบบมีข้อตกลง (ดีลเบริกซิท) หรือ 2) แยกตัวแบบไร้ข้อตกลง (โนดีลเบริกซิท) โดยทั้ง 2 กรณีต่างส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ UK โดยตรง เพราะจะเสียประโยชน์จากการเป็นสมาชิก EU เดิม แต่สำหรับกรณีหลังจะส่งผลกระทบรุนแรงกว่า โดยธนาคารกลางอังกฤษประเมินว่าจะทำให้เศรษฐกิจ UK หดตัวจากแนวโน้มเดิมก่อนการลงประชามติปี 59 ถึงประมาณร้อยละ 7 ถึง 10 เพราะ UK จะเสียข้อตกลงการค้ากับประเทศอื่น ๆ ที่เคยมีจากการเป็นสมาชิก EU ทำให้เกิดภาษีนำเข้า นำมาสู่ภาวะเงินเฟ้อที่สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงเศรษฐกิจ EU ในที่สุด ดังนั้น ทั้งฝ่าย UK และ EU ต่างพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดกรณีโนดีลเบริกซิท (ยกเว้น ส.ส. UK ส่วนน้อยที่เป็นหัวรุนแรงต้องการให้แยกตัวแบบไร้ข้อตกลง)

อย่างไรก็ดี ไม่ว่าจะเกิดกรณีใดก็ตาม ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยน่าจะมีจำกัด เนื่องจากสัดส่วนการส่งออกนำเข้าของไทยกับ UK มีน้อย (ร้อยละ 1.6 และ 1.2 ตามลำดับ) และสัดส่วนนักท่องเที่ยวชาว UK ที่เข้ามาในไทยมีไม่มากนัก (ร้อยละ 2.5 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด) แม้ว่าเศรษฐกิจไทยอาจได้รับผลกระทบทางอ้อมจากเศรษฐกิจ EU ซึ่งได้รับผลกระทบจากการหดตัวของเศรษฐกิจ UK ด้วยบ้าง อย่างไรก็ตาม ตลาดการเงินไทยน่าจะได้รับผลกระทบตามความผันผวนในตลาดการเงินโลกที่สูงขึ้น

แล้วทำไมรัฐสภา UK ยังเถียงกันอยู่อีก?

รู้ทั้งรู้ว่าการเกิดโนติสเบร็กซิตจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ UK อย่างรุนแรง แต่ ส.ส. ทั้งพรรคฝ่ายค้าน และแม้แต่พรรครัฐบาลหลายคนยังคงไม่พอใจในร่างข้อตกลงที่นายกรัฐมนตรี UK นางเทเรซ่า เมย์ทำการเจรจากับ EU มาเป็นแรมปี ซึ่งประกอบด้วย

1) ร่างข้อตกลงการแยกตัว ซึ่งกำหนดเงื่อนไขการออกจาก EU และมีผลบังคับทางกฎหมาย เช่น การระบุค่าใช้จ่ายที่ UK ต้องเสียให้ EU ประมาณ 39 พันล้านปอนด์ในการแยกตัว และมาตรการเพื่อหลีกเลี่ยงการกั้นเขตแดนที่ชัดเจน (backstop) ระหว่างไอร์แลนด์ (อยู่ใน EU) และไอร์แลนด์เหนือ (อยู่ใน UK)

2) ร่างปฏิญญาความสัมพันธ์ในอนาคตระหว่าง UK และ EU ซึ่งเป็นกรอบสำหรับการเจรจาระหว่างสองฝ่ายในช่วงการเปลี่ยนผ่าน (ระหว่างวันที่ 30 มี.ค. 62 – 31 ธ.ค. 63) ทั้งด้านการค้าและความมั่นคง

ร่างข้อตกลงและปฏิญญาดังกล่าวจำเป็นต้องผ่านการลงมติจากรัฐสภา UK โดยล่าสุดนางเมย์ประกาศเลื่อนการลงมติจากวันที่ 13 ธ.ค. 61 มาเป็นช่วงสัปดาห์หน้า (วันที่ 15 ม.ค. 62 นี้) เนื่องจาก ส.ส. UK ไม่เห็นด้วยกับประเด็น backstop ทำให้นางเมย์จำเป็นต้องแสวงหาคำยืนยันจาก EU ว่า backstop จะมีระยะเวลาสิ้นสุด เพื่อพยายามให้ได้เสียงสนับสนุนมากขึ้นและหวังว่าจะผ่านการลงมติและนำไปสู่การแยกตัวออกจาก EU แบบมีข้อตกลงได้

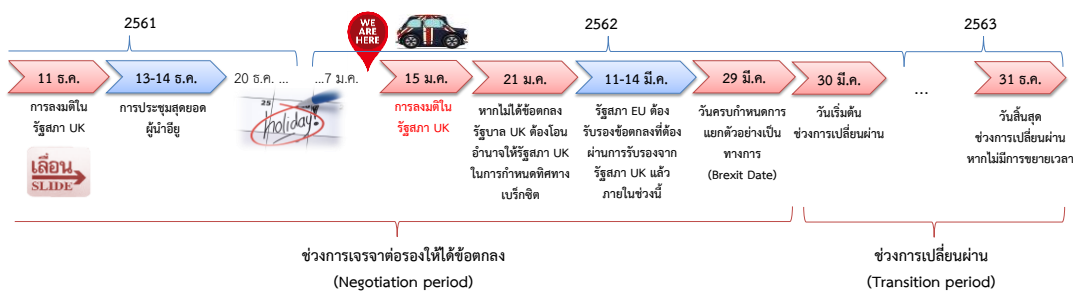
คาดว่าผลการลงมติจะเป็นอย่างไร?

เสียงส่วนใหญ่ในรัฐสภา UK อาจลงมติไม่เห็นชอบกับร่างข้อตกลงของนางเมย์ และต้องกลับไปเจรจาเพิ่มเติม แต่ EU ยืนยันว่าจะไม่มีการเจรจาใด ๆ อีก จึงมีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดกรณีโนติสเบร็กซิต อย่างไรก็ตาม เริ่มมี ส.ส. UK มากขึ้นที่เสนอให้มีการลงประชามติอีกครั้งว่ายังคงต้องการออกจาก EU อีกหรือไม่ หลังจากเริ่มเข้าใจถึงผลกระทบเบร็กซิตมากขึ้น และเพื่อให้ผู้ที่ไม่มาลงคะแนนซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30 ของผู้มีสิทธิลงประชามติครั้งก่อน ได้มีโอกาสแสดงความเห็น จึงเป็นไปได้เช่นกันว่าอาจเกิดกรณีการยกเลิกเบร็กซิต หากเสียงส่วนใหญ่ต้องการให้ยังคงอยู่ใน EU ซึ่งจะยับยั้งผลทางลบต่อเศรษฐกิจ UK ได้ แต่กรณีนี้จำเป็นต้องขยายเวลา Brexit date ออกไป โดยการขยายเวลาต้องผ่านความเห็นชอบจาก EU ทั้ง 27 ประเทศ

ไม่เบร็กซิตก็ได้หรือ?

ศาลสูงสุดของ EU ตัดสินให้ UK สามารถยกเลิกการออกจาก EU ได้ทุกเมื่อ กล่าวคือ สามารถตัดสินใจที่จะยกเลิกกระบวนการเบร็กซิตได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจาก EU อย่างไรก็ตาม นางเมย์ยังคงยืนยันการให้เคาเรนเสียงการลงประชามติเมื่อ 3 ปีก่อน ดังนั้น ประเด็นเบร็กซิตจึงยังคงเข้มข้นว่าจะออกหัวหรือก้อย และต้องติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดต่อไปครับ

กำหนดเวลาสำคัญที่ต้องจับตามอง

บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย